

nista hatalomátvétel, a helyi önkormányzati szervezetek felszámolása, a kuláküldözés, a deportálások, a kitelepítések, a beszolgáltatás, az 1956-os forradalom és ellenforradalom, az erőszakos tévesztés, majd az ugyancsak felülről diktált tévesztések, a lassú falusorvasztás, a közösségek szétzúzása, az öntevékeny közösségteremtő próbálkozások elgáncsolása, az alkalmatlan vezetők és kiszolgálók hatalomra kerülése, és így tovább.

A honismereti mozgalomnak, ha tovább akarja szolgálni a nemzeti önismeretet és hozzá akar járulni a társadalom átépítéséhez, fel kell vállalnia ezeket a témákat. S fel kell vállalnia a mai magyar társadalom legfontosabb sorskérdéseinek, azok helyi vetületének bemutatását és vizsgálatát is. Olyanokét, mint népesedésünk, a szegények és az öregek helyzete, a falvak elnéptelenedése, ifjúságunk történelmi és nemzeti tudatának hiánya, a hazai nemzetiségek helyzete és a határokon kívül élő magyarság sorsa; mert ezeket a kérdéseket – a honismereti mozgalom lényegének megfelelően – *elsősorban alulról, a helyi eseményektől építkezve lehet igazán őszintén feltárni.*

Fel kell vállalnia mindezen témákat a honismereti mozgalomnak akkor is, ha ehhez a munkához ma még nincsenek is meg mindenhol a politikai feltételek. Fel kell vállalni, ha a korábbi hatalmi struktúra képviselői sok helyen még ott vannak és fékezni, akadályozni igyekeznek a valóság feltárását. Fel kell vállalnunk, amíg élnek a szemtanúk, és azoknak kell ezt elvégezniük, akik átérték a történeteket. Az 1848/49-es szabadságharc és az azt követő önkényuralom eseményeit is a millennium előtti évtizedekben gyűjtötték össze és azt követően, vagy csak jóval azután jelenhettek meg nyomtatásban. Fel kell vállalnunk, mert a honismereti mozgalom munkásai által összegyűjtött anyagnak jelentős szerepe lesz majd akkor, ha megkezdődik az elmúlt évtizedeket országos szinten feldolgozó, komoly történelmi munka. A Honismeret folyóirat mindenestre igyekszik majd közzétenni a közelmúlt helyi eseményeivel s a magyar sorskérdésekkel foglalkozó legértékesebb írásokat.

A Honismereti Akadémia előadásaiban és az ahhoz kapcsolódó felszólalásokban, valamint a szabad fórumon fölmerült témák, javaslatok szintéziseként a jelenlévők elfogadták az Akadémia ajánlásait.

(Összeállította: *Halász Péter*)

A XVII. Országos Honismereti Akadémia ajánlása

1. Felhívjuk a kormány, a kulturális tárca és minden állampolgár figyelmét a humánumból fakadó nemzetiségi jogok jelentőségére, folyamatos és korlátozás nélküli gyakorlásának biztosítására. A Hazafias Népfront XVII. Országos Honismereti Akadémiájának hallgatósága egyetért az e hazában együtt élő minden nemzetiség és etnikum jogait rögzítő nemzetiségi törvény megalkotásával.

2. Kötelességünk, ezért előre kell lépünk a határainkon túli magyarok honismereti jellegű mozgalmaival való kapcsolatteremtésben, a kezdeményezések szélesítésében és munkájuk segítségével. Támogatjuk és kezdeményezzük a testvértelepülések új formáinak kibontakoztatását.

3. Javasoljuk, hogy honismereti közösségeink kezdeményezzék és szakmailag segítsék nemzeti és helyi jelképeink (zászlóink, címereink, névadásaink) megújítását.

4. Az országos helytörténelmi pályázat következő felhívása kiemelt témaként hirdesse meg a II. világháború, a diktatúrák áldozatainak számbavételét, az ezzel kapcsolatos események feldolgozását, megörökítését, emlékhelyek kialakítását.

5. Honismereti munkásaink, krónikásaink tartsák kötelességüknek napjaink történelemformáló reformeseményeinek folyamatos figyelését, és ezek rögzítése mellett gyűjtsék a dokumentumokat, a fényképeket és a tárgyi emlékeket.

6. A honismereti közösségek a népfrontbizottságokkal és más helyi szerveződésekkel együtt kezdeményezzék a mai kornak megfelelő kistelepülési önkormányzat és kulturális autonómia szervezeteinek újraélesztését, a falvakból kivont iskolák visszaállítását.

7. Megbízuk az országjáró, műemléki, táj- és természetvédelmi albizottságot, hogy a nemzeti örökség megőrzése érdekében hozott felhívásunk értelmében szervezzék meg a javasolt bizottságot, és 1990-ben a XVIII. Országos Honismereti Akadémián számoljanak be tevékenységükről.

Szekszárd, 1988. július